

Avskrift gjord av Värmlands brandhistoriska klubb 2017. Originalen från Riksarkivet var handskrivet vilket innebär att feltolkningar kan förekomma

Kungl. Befallningshavande (K.B.) i Örebro län resolution om att delar av byggnadsstadgan för rikets städer från 1874 i tillämpliga delar ska gälla i Karlskoga Kyrkoby (berört område är beskrivet nedan). Man fastställde byggnadsordningen efter granskning den 28 november 1885.

Byggnadsordning för Karlskoga Kyrkoby

Kap 1

Om platsen för byggnadsordningen tillämpning och byggnadsstämma

§ 1

Efterföljande stadganden skola tillämpas i det område av Karlskoga kyrkoby, som omslutes av en linje, vilken – utgående från den punkt å hemmanet Bregårdens ägor, där utfartsvägen från lägenheten Marielund träffar allmänna landsvägen mellan Karlskoga och Örebro och vilken punkt är den å den av Fr. Kahlow år 1884 uppgjorda karta betecknad med bokstaven A, - följer nämnda utfartsväg över Nora – Karlskoga järnväg 380 meter i sydlig riktning till punkten B, belägen i sydöstra hörnet av lägenheten Marielund No 1, varest gränslinjen bildar ett nästan rätvinkligt knä, gå vidare i rak linje över Bregårdens och Bredgårdstorps ägor strax nedom och förbi Erik Anderssons trädgård 1027 meter väster ut till punkten C, belägen i Torpdalsbäcken 190 meter söderut i bäckens riktning från Torpdalsbron, följer från denna punkt nämnda bäck i alla dess krökningar genom Torpdalsbron å allmänna landsvägen från Kristinehamn 270 meter norr ut till i samma bäck utmärkta punkten D, som är belägen 32 meter väster om Hedelins boningshus och 76 meter norrut i bäckens riktning från Torpdalsbron, antager här nordostlig riktning och går vidare i rät linje väster om Bregårdstorps anhaltsstation över Nora – Karlskoga järnväg och allmänna landsvägen från Kristinehamn förbi Björtorp 793 meter till punkten E, varest Bregårdens utångsväg och vägen från Lämås sammanträffa, bildar här en trubbig vinkel och fortsätter öster ut 126 meter till punkten F, belägen 64 meter norrut från nordvästra knuten av Salemskapellet, vid vilken punkt en ny trubbig vinkel bildas och linjen antager sydostlig riktning, sålunda fortgående över Bregårdens grustag och skogstrakten Rävåsen i rät linje 600 meter till västra kanten av allmänna landsvägen mellan Karlskoga och Grythyttan samt öster om Karlskoga sjukstuga, vars jordområde där begränsas av ett röse med väl kringskolad visarstenn i punkten G, där linjen ånyo bildar en trubbig vinkel och går i sydostlig riktning, öster om gästgivargården över hemmanen Kyrkotorp och Bohults åkergården 550 meter åter till utgångspunkten A.

Områdets inbyggare, samlade i byggnadsstämma, utöva rösträtt i enlighet med de för kommunalstämma stadgade grunder.

Kap 2

Om byggnadsnämnd

§ 2

Närmaste inseendet över byggnadens uppförande inom området utövas av en för detta ändamål tillsatt byggnadsnämnd, bestående av tre ledamöter med tre suppleanter, utsedda en ledamot och en suppleant av K.B. en ledamot och en suppleant av Karlskoga sockens kommunalstämma samt en ledamot och en suppleant av områdets inbyggare.

Byggnadsnämndens ledamöter och suppleanter, väljes för en tid av två år. Avgår ledamot eller suppleant under sin tjänstgöringstid, väljes ny ledamot eller suppleant, vilken tjänstgör den tid, som för den avgångna återstår. I avseende å villkoren för valbarhet till ledamot eller suppleant, ävensom angående rättighet att uppdraget sig avsäga, gäller vad i Kongl. förordning om kommunalstyrelse å landet den 21 mars 1862 är stadgat i fråga om ledamot i kommunalnämnd.

Den å kommunalstämma valde ledamoten av byggnadsnämndens sammankallar områdets inbyggare till första byggnadsstämman, sedermera utfärdar nämndens ordförande kungörelse om byggnadsstämma och för vid sådan ordet.

§ 3

Byggnadsnämnden utser inom sig ordförande för ett år i sänder. Är denne förhindrad att bevista sammanträdet utses ordförande för tillfället.

Nämnden sammanträder så ofta omständigheterna därtill föranleder, därvid för ärendes avgörande nämnden skola vara fulltalig.

Vid val inom nämndens område sker omröstning med slutna sedlar och lotten skiljer mellan dem som erhållit lika antal röster. I övrigt verkställes omröstning öppet, och blir den meningen gällande, varom de flesta ledamöterna sig förena. Är rösterna för vardera sidan lika, gäller den mening som biträdes av ordföranden.

Vid nämndens sammanträden förs protokoll, vars riktighet granskas senare vid nästa sammankomst.

Nämnden skall på lämpligt sätt göra kunnigt genom vem, varest och på vilka tider nämnden mottager anmälanden och skrifter.

§ 4

Byggnadsnämnden övervakar efterlevnaden av byggnadsstadgan för rikets städer i dess tillämpliga tilldelar och av denna byggnadsordning samt fullgör de åligganden, som enligt byggnadsstadgan såvitt den skall på platsen tillämpas tillkommer byggnadsnämnd i stad eller annan lokalmyndighet därstädes.

Byggnadsnämnden har jämväl att särskilt ägna uppmärksamhet därpå, att i avseende å byggnadsplanen vidtages alla de förbättringar, som kunna åstadkommas och att vad som

dessutinnan varder bestämt noga efterleves, ävensom att vid tomernas bebyggande rymliga och sunda gårdsplaner bildas. Inom området åligger det byggnadsstämman att fullgöra vad i stad tillkommer stadsfullmäktige eller allmän rådstuga å likasom den befogenhet, som enligt 17 § 3 mom. Byggnadsstadgan för rikets städer, drätselkammare äger att överklaga byggnadsnämnds beslut tillkommer byggnadsstämman

§5

I frågor av sådan beskaffenhet, att de skola prövas av K.B. äger Byggnadsnämnden den rätt att direkt vända sig dit. Inga beslut rörande områdets byggnadsväsende må av byggnadsstämma fattas utan att byggnadsnämnden yttrande däröver inhämtats.

§ 6

Byggnadsnämnden äger att, där påföljd för underlåtenhet att ställa sig nämndens föreskrifter till efterrättelse ej finnes bestämd i byggnadsordningen eller följer av annan allmän författning, genom föreläggande av vite göra sig hörsammad.

Kap 3

Om byggnadsplan och tomtreglering

§7

Frågor om plan för områdets ordnande och bebyggande (Stadsplan) prövas av byggnadsstämma. Beslutas plan i större eller mindre utsträckning, skall beslutet underställas Kongl. Maj:ts för prövning, därest ej fråga är endast om jämkning av ringa betydenhet i byggnadskvarters gränser eller dylikt i vilket fall beslutet, därest det av K.B. godkännes må utan underställning hor Kongl Maj:t gå i verkställighet.

§ 8

Då planen insändes till fastställelse skall karta, upprättad i enlighet med Byggnadsstadgan av 8 maj 1874 § 11 mom. 1 jämte beskrivning medfölja

§ 9

Innan byggnadsstämman avgör förslag till plan för områdets ordnande och bebyggande eller tomtreglering eller ändring av någondera, där sådan bör av byggnadsstämman prövas, skall, såvida ej byggnadsnämnden själv väckt frågan, dess yttrande däröver inhämtas.

Det av nämnden avgivna yttrandet skall alltid åtfölja vid underställningen av byggnadsstämmans beslut

§ 10

Byggnadsnämnden bör övervaka, att byggnadstomterna på marken bibehålls och dess lagligen bestämda gränser av i sitt rätta ytinhåll överensstämmer med fastställd plan.

Förändringar av tomts eller lägenhets gränser skola av byggnadsnämnden, med uppgift om tiden för ändringsbeslutet antecknas å vederbörliga originalkartor eller då sådan ej finnes, uti områdets tomt- och kartbok.

§ 11

Vid tomtindelningen skall noga tillses att tomterna erhålla lämplig form och storlek samt jämväl i övrigt läggas med iakttagande av byggnadsstadgans och denna byggnadsordnings föreskrifter. Tomts gränser skola, så mycket ske kan, göras raka och läggas i rätta vinklar emot såväl andra tomtlinjer och gatulinjer. Fordras fastställd plan en något olika anordning härutinnan förfäres därefter.

Kap 4

Om byggnadens uppförande

§ 12

Byggnad åt gatan eller allmän plats bör i allmänhet uppföras i gatulinjen. Tomtägare vore dock obetaget att indraga sitt hus innanför gatulinjen, där sådant utan vanprydna kan ske samt om byggnadsnämnden därtill lämnar sitt bifall.

Byggnadstomt bör, innan den bebyggs torrläggas så fullständigt omständigheterna medgiva; och bör därvid tillses, att vattnet avledes i lämpligaste riktning med undvikande, såvida möjligt är, av ledning genom annan tomt.

Å redan bebyggd tomt må icke uppföras ny byggnad, varigenom sagda anordning hindras eller försvåras.

§ 13

I hittills obebyggd del av området skall av byggnadstomt, därest den ej helt och hållet upptages av en enda byggnad och gårdsrum således icke kommer i fråga, till gårdsplan användas minst hälften så som yta, som den byggnaderna upptaga. Gårdsrummet må likväl icke innergården mindre yta än tvåusen kvadratfot. Huvuddelen av gårdsrummet må ej hava

mindre bredd än fyrtio fot, och annan del därav såsom smyg eller dylikt, icke mindre bredd än femton fot.

För nu redan bebyggd del av området böra, så vidsträckt som omständigheterna medgiva, enahanda bestämmelser tillämpas

§ 14

Vad uti gällande hälsovårdsstadga för riket av den 25 september 1874 föreskrives dels i fråga byggnader för drivande av sådan näring för allmänna hälsotillståndet medföra våda, av dels om avträdeshus, svinhus, stall och fähus, samt i övrigt till förekommande av vissa näringars och inrättnings för hälsan menliga inverkan, skall noga iakttagas vid byggnadens uppförande och inredning så vitt som det därpå har avseende. Byggnadsnämnden skall jämte hälsovårdsnämnden omsorgsfullt vaka däröver.

§ 15

Ej må någon byggnad uppföras eller till nybyggnad hänförlig förändring av gammal verkställas, utan att byggnadsnämnden därtill givit lov. Vid den ansökan därom som till nämnden ingives, skola fogas ritningar till byggnaden i tvenne exemplar så upprättade att förhållandet avseende på byggnadens utseende och inredning görs fullkomligt åskådligt. Dessa byggnadsritningar skola åtföljas av såväl av nödig beskrivning som av tomtkarta å vilken byggnadens till sitt rätta läge och omfång är utmärkt.

För mindre betydande uthusbyggnader inne på tomt erfordras däremot ej ingivande av byggnadsritningar.

§ 16

Byggnad av sten eller därmed jämförligt brandfritt ämne må uppföras intill gränsen av grannens tomt. Byggnad av annat ämne må ej förläggas intill grannens tomt med mindre den förses med brandmur av minst tolv tums tjocklek. Byggnader, som ej förses med ovanstående skyddsmedel må ej uppföras närmare än femton fot från grannens tomt.

§ 17

Boningshus skola uppföras på fullt säker grund. I boningsrum, som hädanefter inrättas, skall golvet läggas minst en fot högre än angränsande jordyta. Boningsrums höjd får ej göras mindre än 9.1 fot (3 meter 70 centimeter) från golv till tak. Dock må boningsrum, som inrättas med byggnadsnämnds medgivande uppföras till 7 fots (2 meter 8 centimeter) höjd

§ 18

Grund för mur till eldstäder skall muras av sten ifrån ett tillräckligt djup under jordytan så att tjäle icke kan sönderbryta densamma. Kakelugnar eller murade spisar och kaminer må icke uppföras intill trävägg utan mot en av tegel murad mellanvägg av minst en fots tjocklek. Dragrör från kakelugn skall vara av järnplåt omgiver av murade rör av tegel.

Där sådant rör vid en längre sträckning behöver stöd, skall det uppbäras av murade valvbågar eller järnstänger. Framför kakelugnar och spisar skola planstenar inläggas eller ock golvet betäckas med plåt av minst en och en halv fots bredd. Skorsten ska sträcka sig minst tre fot över taknocken.

§ 19

Alla slags inrättningar för fabriker och sådana hantverkarens verkstäder, som fordrar stark och jämn eldning, skola invändigt beklädas med tegel eller säker och stark kalkrappning samt förses med golv av sten, tegel eller cement ävensom med tak av gips eller tjockt murbruk, såvida ej nämnden annorlunda beslutar.

§ 20

Byggnad får ej täckas med halm, torv, bräder, spån eller annat eldfängt ämne, utan skola till täckningen begagnas tegel eller annat ämne, som prövas i avseende å eldfara betryggande. Å byggnad i gatulinje skola tak- och stuprännor anbringas. Vatten från tak får icke inledas på grannes tomt

§ 21

När med en byggnad så långt kommit, att skorstenspiporna blivit uppförda, bör innan rappning sker samt golv och tak inläggas, anmälan vid tio kronors vite, göras hos byggnadsnämnden, som vid besiktning undersöker, huruvida eldstäder och skorstenspipor äro så inrättade, att deras läge och beskaffenhet eldfara ej kan uppkomma. Finnes förhållandet vara annorlunda, äger byggnadsnämnden som rättelse förordna.

§ 22

Vindar, såväl över bonings- som uthus, böra förses med så stort antal fönster, att de bliva tillräckligt ljusa. Å tak till hus vari eldstad finns, skall, där så anses nödigt, inrättas brandlucka, vid vilken ock bör finnas tjänlig trappa eller stege.

§ 23

Är byggnad ej uppförd inom fem år sedan tillstånd därtill beviljats, har tillåtelsen jämte den å ritningen meddelade fastställelse förfarit.

§ 24

Vill den byggande, efter det fastställelsen meddelats å ritningarna, hava dessa i något avseende ändrande, anmäles sådant hos byggnadsnämnden, som bör inom åtta dagar sitt beslut i ärendet fatta.

§ 25

Till varje gårdstomt skall finnas körport av minst sju fots bredd och åtta fots höjd; dock att, om två angränsande byggnadstomter sammanslås och till en gård bebyggas, allenast en gemensam sådan körport behöva anbringas.

§ 26

Varje tomt skall vara inhägnad med pryddigt staket, som, där det är beläget emellan tomter, bekostas till hälften av vardera tomtens ägare. Enas icke tomtägarna om det gemensamma staketet, avgör byggnadsnämnden frågan.

§ 27

Envånings sten- eller trähus, som ligga i närheten av högre sådana, skola förses med så kallat gnistfria skorstenar med lösa gnisthuvar.

§ 28

Byggnad, vilken är så förfallen att eldsvåda eller olycka genom fall eller ras därav är att befara, får ej repareras såvida ej faran i nämnda hänseenden av byggnadsnämnden anses kunna genom reparationen avböjas, utan skall av ägaren inom viss tid, som av byggnadsnämnden bestämmes, nedrivas.

§ 29

Är brandmur av ena tomtägaren å tomtlinjen uppförd och den andra grannen sedermera även vill bygga intill tomtgränser, skall den senare till hälften inlösa brandmuren efter värdering, som verkställes av tre gode män, av vilka vardera parten, utser en av dessa, den tredje av.....
(saknas ord i originalet)

§ 30

Företager någon byggnadsarbete utan byggnadsnämndens tillstånd, och sådant enligt byggnadsordningen erfordras, eller utan att på förhand hava hos byggnadsnämnden anmält arbetet, och sådant bort ske, eller utför någon byggnadsarbete i strid med de fastställda ritningarna eller de av byggnadsnämnden meddelade föreskrifter, böte från och med fem till och med tre hundra kronor och vare dessutom skyldig att ändra det utförda arbetet om byggnadsnämnden finner nödvändigt sådant förordna. Bryter någon i andra avseenden mot denna byggnadsordnings föreskrifter, förelägges genom av byggnadsnämnden en viss tid inom vilken det försummade skall vara verkställt eller det utförda ändrat. Följer inte inom den förlagda tiden rättelse böte den försumlige tio kronor och varde arbetet på hans bekostnad verkställt

§ 31

Till böter eller viten enligt denna byggnadsordning må icke dömas om å föreseelen följer straff enligt allmän lag.

Böter, ävensom viten, vilka med anledning av denna byggnadsordning ådömmas, tillfalla området särskilda kassa.

Saknas tillgång till fulla gäldandet av berörda böter eller viten skola de förvandlas enligt allmän lag

§ 32

Förseelse mot denna byggnadsordning skall åtalas vid allmän domstol och gäller i fråga om klagan över domstolens beslut vad i allmänhet angående besvär i brottmål är förordnat.

Förseelse åtalas av allmän åklagare; ägande dessutom byggnadsnämnden att för särskilt fall förordna åklagare.

§ 33

Över byggnadsnämndens beslut må klagan föras hos K. B. inom trettio dagar efter erhållen del av beslutet,

§ 34

Förslag till de förändringar och tillägg, som i denna byggnadsordning i framtiden och efter vunnit erfarenhet kunna finnas nådiga, skola efter platsens innevånarens av vederbörande kommunalstämma anmälas till prövning och fastställelse hos K.B.

§ 35

Alla kostnader för fullgörande av vad byggnadsnämnden har sig ålagt bestrides av områdets samtliga husägare efter brandstodsvärderna. Församlingens kyrka vare från dessa omkostnade dock fritagen.

Under september månad varje år uppgör byggnadsnämnden beräkning å följande års utgifter för berörda ändamål. Uppgift härpå lämnar byggnadsnämnden till vederbörande kommunalnämnd för beaktning å kommunalstämma enligt 60 § i Kungl. förordningen om kommunalstyrelse å landet den 21 mars 1862 samt för uttaxering och uppbörd av vad kommunalstämman beviljar. De medel som sålunda bilvit uttaxerade, hanthavs och redovisas av byggnadsnämnden

§ 36

Denna byggnadsordning skall genom byggnadsnämndens försorg införas i en för sådant ändamål inrättad, hos nämnden förvarad, liggare och bör nämnden ombesörja att på områdets bekostnad tryckta exemplar av byggnadsordningen finnas inom området för köpare att tillgå så länge den fortfar att gälla.

Tid och ort som ovan